

Rozwiązanie Kazusu I

prawo gospodarcze- ćwiczenia grupa A,B,C (13 i 20 maja 2020 r.)

ustawa o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów z 6 grudnia 1996 roku(ze zm.)

- Czy jest możliwe ustanowienie zastawu rejestrowego na rzeczy nieistniejącej w dniu zawarcia umowy zastawniczej?

Ustanowienie zastawu rejestrowego na rzeczy nieistniejącej w dniu zawarcia umowy zastawniczej jest możliwe na mocy przepisu art. 7 ust. 3 zd. 1 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów z dnia 6 grudnia 1996 r. (ze zm.) z uwzględnieniem art 89 k.c..

- Jeżeli tak, kto powinien być w tej sytuacji stroną umowy zastawniczej?

Stronami umowy zastawniczej w sytuacji podanej w kazusie są: ADC Sp. z o.o. w Gdańsku, jako zastawnik (wierzyciel) oraz FTR S.A. w Poznaniu będący w tym przypadku zastawcą (dłużnik rzeczowy). Dłużnik osobisty zastawnika (wierzyciela) – **Jan K. nie będzie stroną umowy zastawniczej**, jednak jego dane zgodnie z art. 3 ust 2 pkt 2 u.o.z.r. powinny znaleźć się w treści umowy gdyż podlegają wpisowi do Rejestru Zastawów - w Rubryce 4 Rejestru.

- Jaki Sąd będzie właściwy miejscowo i rzeczowo do dokonania wpisu zastawu do rejestru zastawów?

Właściwość sądu rejestrowego określa art. 36 u.o.z.r. - w tym przypadku będzie to Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VII Wydział Gospodarczy Rejestru Zastawów.

- Kiedy zastaw rejestrowy powstanie - w momencie podpisania umowy, czy też dokonania przez sąd wpisu do rejestru zastawów?

Art. 2 ust. 1 u.o.z.r. Stanowi, że do powstania zastawu rejestrowego wymagana jest umowa zastawnicza i wpis do rejestru zastawów z uwzględnieniem brzmienia art. 7 ust. 3 u.o.z.r.. Wpis do rejestru zastawów ma charakter konstytutywny. Samo złożenie wniosku w sądzie rejestrowym - w obrocie nie wywołuje żadnych skutków. Zastaw powstaje w momencie wpisu do rejestru zastawów. W praktyce oznacza to podpisanie przez orzekającego projektu postanowienia o wpisie zastawu do rejestru, a następnie wprowadzeniu tego postanowienia do systemu informatycznego, co oznacza jednoczesne nadanie (konkretnemu zastawowi) numeru rejestru zastawów. Nadany numer zastawu rejestrowego w formie zaświadczenia doręcza się wnioskodawcy i uczestnikom postępowania rejestrowego - podmiotom ujawnionym w rejestrze zastawów wraz z postanowieniem sądu o wpisie zastawu do rejestru.

Sam Rejestr Zastawów wraz z dokumentami rejestrowymi jest jawny (art.37 u.o.z.r.).

Wniosek o wpis zastawu do rejestru zastawów składa się we właściwym sądzie rejonowym na urzędowym formularzu RZ-1 opłata stała od tego wniosku wynosi 200 zł.

- Jakie elementy musi zawierać umowa zastawnicza i w jakiej formie powinna być sporządzona?

Elementy te określa art. 3 ust. 2 u.o.z.r. , z kolei ust. 1 tego przepisu stanowi, że umowa zastawnicza powinna być zawarta w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

W obecnym stanie prawnym w umowie zastawniczej określa się najwyższą sumę zabezpieczenia (charakter kaucyjny zastawu rejestrowego).

Tak więc obligatoryjne elementy umowy zastawniczej to:

- a) data zawarcia umowy;
- b) imię i nazwisko (nazwa) oraz miejsce zamieszkania (siedziba) i adres zastawnika, zastawcy oraz dłużnika, jeżeli nie jest on zastawcą;
- c) opis przedmiotu zastawu w sposób odpowiadający jego właściwościom;
- d) wskazanie wierzytelności zabezpieczonej zastawem – przez oznaczenie stosunku prawnego, z którego ta wierzytelność wynika lub może wynikać, oraz najwyższej sumy zabezpieczenia.

- Według jakiej pozycji Katalogu sposobu opisu przedmiotów zastawu należy opisać przedmiot zastawu rejestrowego (wskazany w zadaniu) i jakie cechy tego przedmiotu powinny być podane w umowie zastawniczej?

Przedmiot zastawu podany w zadaniu należy opisać wg pozycji Katalogu sposobu opisu przedmiotów zastawu A 43 - „rzeczy inne powstałe w technicznym procesie produkcji”, a jako poszczególne cechy (od A-F) w uzupełnieniu cech dla pozycji A 43 - należy pisać cechy najbardziej charakterystyczne dla przedmiotu zastawu, który dopiero powstanie – w tym przypadku będą to cechy właściwe dla pozycji Katalogu A 32 - „Inna maszyna lub urządzenie”. Cechy przedmiotu zastawu ujawnione we wniosku o wpis muszą znaleźć się w umowie zastawniczej, gdyż stanowią przedmiot formalnej kontroli Sądu rejestrowego, który bada jedynie treść i formę wniosku i złożonych dokumentów.

Pozycja katalogu A 43 jest jedyną właściwą pozycją dla tego przedmiotu zastawu, który dopiero powstanie. W Rejestrze Zastawów przedmiot będzie wpisany właśnie pod tym numerem pozycji Katalogu.

- Czy można ustanowić w umowie zastawniczej zakaz zbycia lub obciążania przedmiotu zastawu, a jeżeli tak to jakie ma to skutki dla zastawcy, zastawnika lub dłużnika?

Zgodnie z art. 14 u.o.z.r. w umowie zastawniczej dopuszczalne jest zastrzeżenie, przez które zastawca zobowiązuje się względem zastawnika, że przed wygaśnięciem zastawu rejestrowego nie dokona zbycia lub obciążenia przedmiotu zastawu.

Z kolei art. 14 ust. 2 u.o.z.r. przewiduje, że zbycie lub obciążenie przedmiotu zastawu rejestrowego, dokonane wbrew zastrzeżeniu zamieszczonemu w umowie zastawniczej, jest ważne, jeżeli osoba, na której rzecz zastawca dokonał zbycia lub obciążenia, nie wiedziała i przy zachowaniu należytej staranności nie mogła wiedzieć o tym zastrzeżeniu w chwili zawarcia umowy z zastawcą.

W konsekwencji zgodnie z art. 14 ust. 3 u.o.z.r., zastawnik może żądać natychmiastowego zaspokojenia wierzytelności zabezpieczonej zastawem gdy zastawca dokonał zbycia lub obciążenia przedmiotu zastawu rejestrowego.

- Czy w podanym wyżej zadaniu możliwe jest pozaegzekucyjne zaspokojenie zastawnika, jeżeli tak to jakie i czy w umowie zastawniczej muszą znaleźć się co do tego rodzaju zaspokojenia stosowne postanowienia?

W podanym przypadku możliwe jest pozaegzekucyjne zaspokojenie zastawnika na podstawie art. 22 i art. 24 u.o.z.r. poprzez przejęcie na własność przedmiotu zastawu rejestrowego i/lub jego sprzedaż w drodze przetargu publicznego, który przeprowadzi notariusz lub komornik. Zapisy co do takiego zaspokojenia zastawnika również muszą być powołane w umowie

zastawniczej z jednoczesnym wskazaniem kto taki przetarg przeprowadzi. Tego typu zastrzeżenie ujawniane jest w rejestrze zastawów w Rubryce 6.

UWAGI do prac aplikantów.

Błędy w pracach dotyczyły głównie:

- wskazania stron umowy zastawniczej (zdarzało się wskazanie dłużnika osobistego jako strony umowy),
- nieprawidłowego określenia formy umowy zastawniczej,
- błędnego określenia właściwego sądu (właściwość miejscowa i rzeczowa)
- nieprawidłowego określenia pozycji Katalogu według której należy opisać przedmiot zastawu w umowie i we wniosku (wskazywano pozycję katalogu A 32, A 3 (pozycja A 3 to „autobus”) - podanie nieprawidłowego numeru pozycji Katalogu we wniosku o wpis zastawu do rejestru choćby stanowiło tylko oczywistą omyłkę pisarską będzie skutkowało wezwaniem wnioskodawcy do usunięcia braków formalnych.
- błędnego wskazania sposobów pozaegzekucyjnego zaspokojenia zastawnika (wskazywano art. 27 ustawy).